

HALKEVLERİ DERGİLERİ

Halkevinin adı	Derginin adı	Kaç günde bir çıktığı
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Paspınar	»
Antalya	Türk Akdeniz	iki aylık
Bafra	Altın Yaprak	Aylık
Balıkesir	Kaynak	»
Bursa	Uludağ	Üç ayda bir
Burdur	Ölker	Aylık
Denizli	İnanç	»
Elaziz	Altan	»
Eminönü	Yeni Türk	»
Eminönü	Halk bilgisi	»
Gireson	Haberleri	»
Isparta	Aksu	»
İzmir	Ön	»
Konya	Fikirler	15 günde bir
Manisa	Konya	Aylık
Merzifon	Gediz	»
Milas	Taşan	»
Muğla	Yeni Mila	»
Niksar	Muğla	»
Trabzon	Ölker	»
Samsun	İnan	»
Sinop	19 Mayıs	»
	Dıran	»

ta berdevam; güneş rüyetimizi aldatan yarım dairesi üzerinde hep aynı hissizliği ile revişini yapıyor. Sular, karalar, havalar, yer, gök, zemin, zaman; zevil-hayat ve cemadat hep, hep aynı ittirad, aynı kayıtsızlık içinde, o, adem denilen dipsiz, uçsuz, bucaksız sükûna doğru gidiyor... Sesli veya sessiz, münkad veya âsi gidiyor, muttasıl gidiyor, durmadan gidiyor. Bu öyle bir sel ki, tabiat kendi bile binnefis onun içinde bütün haşmetile yuvarlanıp gitmekte.

Yalnız, bütün cihanı varlıklarıyla, hayatı, iltirabile, neşesiyle, tezahürleriyle, hâdiselerile; bütün hareket ve meddû cezrile kâinattan daha geniş hududlara malik olan vüsati içine alan gönüllerimiz, başka, bambaşka... Her şey aynı ittirad içinde bulunduğu halde o, bütün aksi tezahürleriyle, bütün halecanlarıyla değişti. Ve şimdi, değişik; büsbütün makûs bir halet içinde bulunan yegâne varlık ol..

Ve o, bulunduğu manevî kuvveti, sardığı muhit vüsti, yedi kat yerin dibi ile onyed kat göklerin gözlerden uzak tecelliyatını tedkiklerine sahne eden iktidarı, kendisine ramettiği şurunu güneşlerden de seyyal olan ziyasına rağmen şimdi buhran içinde, isyan içinde!..

Mümkün olsaydı o, o bütün kâinatı hudutları içine alan gönül, bugün azabını, iltirabını kamçılayan hissizlik, kayıtsızlık karşısında tabiatın boynunu bükcek, hicapsız yüzünü hisimla, nefretle tokatlıyacaktı.

"Of,, , bin kere, milyar kere of diye soluk soluğa kabaran göğsünün şehikini acı acı, alev alev boşaltırken gönül, yenemediği tabiatın ve hayatın hissizliğinin tegayyür etmez kanunları ve onun revîşi karşısında izhar ettiği isyanına rağmen hiçbir şey yapamamak aczi içinde didinip gidiyor. Bunca saltanatına rağmen bu yoldaki aczi, onu, o gönül denilen hassas ve şiir dolu maneviyetimizi, o maddiyetimizin asaletini temin eden ruhî kıymetimizi öyle bir âfetle tahrip ediyor ki, insan bu darbeler altında hıçkırarak hıçkırarak, boğula boğula ağlamaktan başka bir şey yapamıyor.

Gönül istiyor ki, bambaşka bir iltirap hayatı içinde inim, inim büküm büküm hıçkırırken, bütün varlıklarını, bütün tecelliyatını kudretine ramettiği cihan hayatının her zerresi, tabiat kanunlarıyla beraber kendisine tâbi olsun. Hiç olmazsa iltirabının dehşeti karşısında aksi tezahürlerle istihza manâlarını verecek tecelliler yapmasın.

Gözyaşı karşısında tebessüm, iltirap önünde neşe mahrumiyet müvacehesinde varlık, felâket mukabilinde saadet, esaret karşısında hürriyet en edepsiz, en alçak kisvelerdir.

Uful eden bütün bir gönül kıymetinin karşısında dünya varlıklarının ahlâk mevzuatına en hafiften olan temasile lâkaydi şeklinde tecellisi bile en izalesi vacip bir zulümdür! Bu anda duyulan gayzın teskini bütün acılıklarına, bütün hismine rağmen

en yürek serinletici bir intikamdır?!

Aristotalisin, Eflâtunun, Konfüçyosun, İsanın, Muhammedin intikama yer vermiyen felsefelerinin yeri olmadığı tek tecelli budur

Tasavvur ediniz; karanlıkta kalan ve iltirapları içinde kıvrıla büküle bu karanlığın derinliklerine gömülen bir gönül için güneşin manâsızlığı, hıçkırarak bir kalb için gülen kirpiklerin vefasızlığı, susan bir ruh için sesin iç kanatan tırmalayışı insan ruhu önünde ne dayanılmaz, ne katlanılmaz birer âfet.. Ne tahammüle sığmaz birer acı ve elem vesilesidir?!

İnsan ruhu, en asabî ihtilâçlar içinde bu tezatları silmeğe ve bunları silebilmek, gözlerinin hududundan kaldırılabilmek için hiç düşünmeden kendi ruhiyetinin sükûnunu temin derdile en katlanılmıyacak hamleleri yapmaya mecburiyet hisseder. Ve bu okadar tabiidir ki?!

Ruh, maneviyet, hissiyet, vicdan, gönül dediğimiz bu beş adlı vahdet, öyle şahane bir kıymettir ki; riya, yalan, gösteriş, âlâyiş, yaldız gibi asaleti olmayan sıritkanlıklar esasına tahtını kuramaz. Kayıtsızlığına ve şartsızlığına rağmen dünyanın en hürriyetperver hâkimi olan bu manevî kıymetler vahdeti, bir kelime ile gönül, yalnız tezatlarla, riyakârlıklarla ve yalnız mugayeretlerle bağdaşmaz. Makûs hiç bir hâdiseye intibak edemiyen bu emsalsiz varlık, bütün hâdiseleri kendisine uydur-

mağa çalışan tatlı bir mutlakiyetçidir. Ve bu o kadar meşrûdur ki?!

Kaç gündür uçan kuştan, esen rüzgârdan şifa bekliyen olgun gönüller, her geçen saniyenin bir parça daha arttırdığı büyük bir elem kahırları içinde ezile üzüle inliyor ve bu eninini sessizliğin vekarlı temkinine tevdiye çalışıyor. Evet kaç gündür en yüksek saadetlerle en büyü bir felâketin kucaklaştığı sahnede göz pınarlarını kurutan gönüller bir parça teselli bulabilmek için bütün varlıklarını fedaya âmade bulunuyorlar. Fakat bütün bu ibzallere, fedakârlıklara rağmen intizarlar, dilekler, ümitler hep boş!

Gönül ağlarken kendisiyle beraber herşeyin gözyaşı döktüğünü görmek, inlerken her varlığın eninini işitmek, yanarken her alâkalının kavrulduğuna şahit olmak suretile bütün bir muhitin samimî iştiraklerine mazhar olmak istiyor.

Manevî bir zulmetin kesafetine boğulan gönül, güneşin doğuşuna bile isyan etmek fevera nında iken tebessümün vereceği inkisarin, neşenin uyandıracığı iltirabın varıp da derecesini tayin etmeğe imkân mı olur?

İşte taşan bir matem kaynağı içinde cırpına cırpına hududsuz elemlere boğulurken insan, bir yaprağın hışırtısını, bir kuşu cıvıldaşmasını ve serseri bir musiki nağmesinin ihtizazını bile gönlünü ve onun asaletini karartan bir düşman telâkkisi ile karşıyor. Neşeye müteallik her hare-

ket, şetareti andıran her teza hür insanı gönlünün ve vicdanının önünde eziyor ve eritiyor.

Bu samimî hislerin ortasında elemle, ızdırapla başbaşa yaşarken mantığı kendi haline terk ederek hislerle karşılaşan insan, nasıl olup da bütün tabîî hâdiselerin ve bütün tabiatın tufan gibi haşyet veren bir halet manzarasıyla yıkılıp çökmediğine hayret ediyor! Hattâ bundan biraz daha fazla olmak üzeüre niçin tahakkuk etmediğine isyan ediyor!..

On sekiz milyonluk bir azameti titreten, on sekiz milyonluk bir varlığı yerinden sarsan, canevinden burkan ve bütün kalblerde maşerî bir his iştiraki temin eden, bilhassa ideal bir kudrete teması dolayısıyla müşterek bir elem yaşıtan harikûlâde bir marazî halkı, yedi yüz elli bin kilometre murabbaında geniş bir ülkenin on sekiz milyonluk sekenesini bir gün değil, bir saat daha doğrusu bir an içinde ta gönüllerinden, ruhlarının derinliğinden, şuûrlarının ciyadetinden bir elektrikîyet süratle bir lâhza ve bir vasıf mahiyeti altında vuruyor.

18 Milyon ferdin, 18 milyonluk bir timsal ve bir vahdet halinde tecellisi içlerinden birinin ve en büyüğünün kendisine ve kendisinin de ona olan nisbetini ortaya koymuş bulunuyor.

18 Milyonluk Türk ulusu, her sabah gözlerini fecre açarken gönüllerinin ufuklarını nurlandıran mümessil kudretlerini ve bu maşerî kudretin manevî nurunu yalnız seyrederek değil, doya

doya içerek huzurunu temin ediyor, benliğindeki satvetin gurununu onunla tatmin ediyordu.

Bu muazzam millî varlık tabiatın muğfil örtüsü altında gene bir gün alıştığı huzurla gözlerini sabahına açarken ıslak, matemli bir sis rüyetini silmiştir. 10 ikinci teşrin-938 sabahı bu kayalar kadar metin millet, gözlerini gene, o alıştığı âhenkli ittirad içinde gök yüzünün nuruna açarken gönüllerinin zirvelerini ve onun maverasını aydınlatan manevî güneşin hazin ufulunu görmek bahtsızlığı ile karşılaştı. Sanki gökyüzünün hissizliği içinde doğan güneşe mukabil koca bir milletin gönül maverasında bir âlem göçüyordu. Gönüllerin içinde bu hissî âlemin ruhları sızlatan ve sarsan inhidamı, o kadar şiddetli olmuştu ki, Anadolu yarımadasının maneviyeti ogündenberi temadî eden bu müthiş zelzelenin meydan verdiği haşyet ve huzursuzluk içinde tabû takatten kesilmiş bir halde dalgın, şaşkın ve yorgundu.

Türk milleti, safvetinin ve satvetinin içinden çekip çıkararak millî bünyesine pek yakıştırdığı dehasile millî kahraman diye başına taç ettiği bu mümessilini Türklüğünün Atası kıymeti ile safının önünde maneviyetinin güneşi diye gönlünün ufuklarında yaşıtıyordu.

O, bütün vasıflarıyla A T A - T Ü R K' tü.

Kadirşinashığı, millî şiarının en yüksek vasıfları meyanında bulunan Türk milleti; kendi şahsiyet, karakter ve maneviyetinin

timsali olan Atasını arasında kaybederken bütün dünya sekenesine parmak ısırtan bir, hislerde iştirak ve sevgide emsalsizlik göstermiş bulunuyorsa sarsıla sarsıla içlene içlene hıçkırımışsa buna hayret etmemek lâzımdır. Çünkü o, o mümessil şaheser, bu milletin yalnız en büyüğü değil aynı zamanda alem-darı, müncisi ve Atası idi.

Şimdi bütün bir millet melâl içinde, matem içinde... Gönlünü ateşliyen ızdırapı tevhin edecek bir teselliye bulamıyor. Her varlığımız gibi sanki şuûrumuz da yanarak, kavrularak yaralandı.

Çünkü o, dehaların da üstün evsafını taşıyarak milletin tah-teşşuûruna esirî bir madde gibi yayılan, fevkaşşuûrunda güneş gibi parlıyan ve bütün kıymetleriyle de şuûrunun muhtevasında yaşıyan bir kudretti. Bu kudreti temsil eden, canlandıran, nefsinde tophıyan maddî varlığın ufulu, 18 milyonluk zekânın parladığı gözlerin nurlarını sisledi. 18 Milyon bir saniyede hıçkırdı ve bir lâhzada ağladı. Bu ağlayışta bir zaaf, hâşâ... Olamaz. Tasavvuru bile günahların üstünde kalır...

Bu ağlayışta, bir metanetin, bir vahdetin, bir kaynayışın, bir birbirine meftuniyetin misilsiz kudreti var. Bu hal, bir hepi ve bütün bu heplik o, bir teki temsil eden bir tecelli idi.

Büyük Türk milleti, büyük bir hayatın maddesinin ziyağı kar-

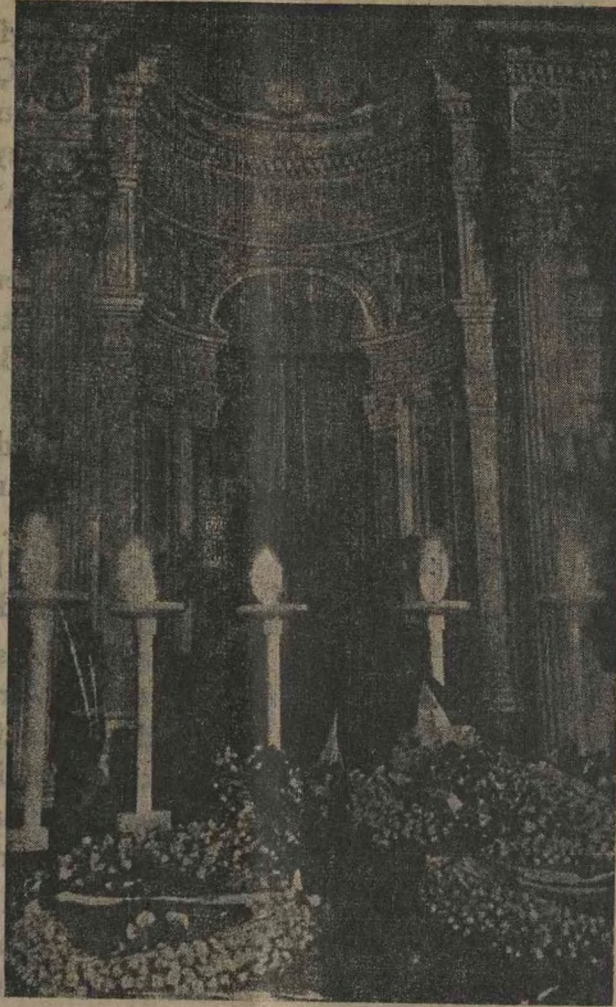
şısında yalnız bu harikûlâde tecellinin verdiği rikkatın" sihri altında ağladı. Çünkü o, biliyor ki ATATÜRK, bu gün de, yarın da, vardır ve yaşıyor. O, emin bulunuyor ki ATATÜRK, kendi maneviyetinin hayat bulduğu, her saniye teneffüs ettiği bir nesimdir. Tıpkı arzı saran atmosfer gibi. Bizzat HAY olan MADUM olur mu? Yaşama mefhumunun kendi bünyesinde ölüm olmaz. Yaşıyan belki ölür, fakat yaşayış ölmez. O, ölümle beraber ebedidir. Birincisi olmadıkça ikincisi eser değildir.

Hayatın felsefî manâsı varolmaktadır. Varlık, kayıdların zaafından uzakta ve intikalden başka bir netice olmıyan bu sırrı hayat daima ölümün fevkinde bulunmaktadır.

ATATÜRK, bütün bu hudut çizilmiyen kudretleriyle yalnız Türk ülkesinin manevî ufkunda ve yalnız Türk milletin şuûrunda değil, dünya tarihinin milletlere veche ve istikamet veren kıymetleri içinde ebedî bir âbide ve emsali olmıyan lâyemut bir enmuzeçtir.

Büyük Türk milleti, zaten bu hakikatler müvacehesinde kendisini teselliye mazhar kılmasaydı onda bu günkü varlığına itimad metanetinin ilâhî vasıflarını görmek mümkün olur muydu?

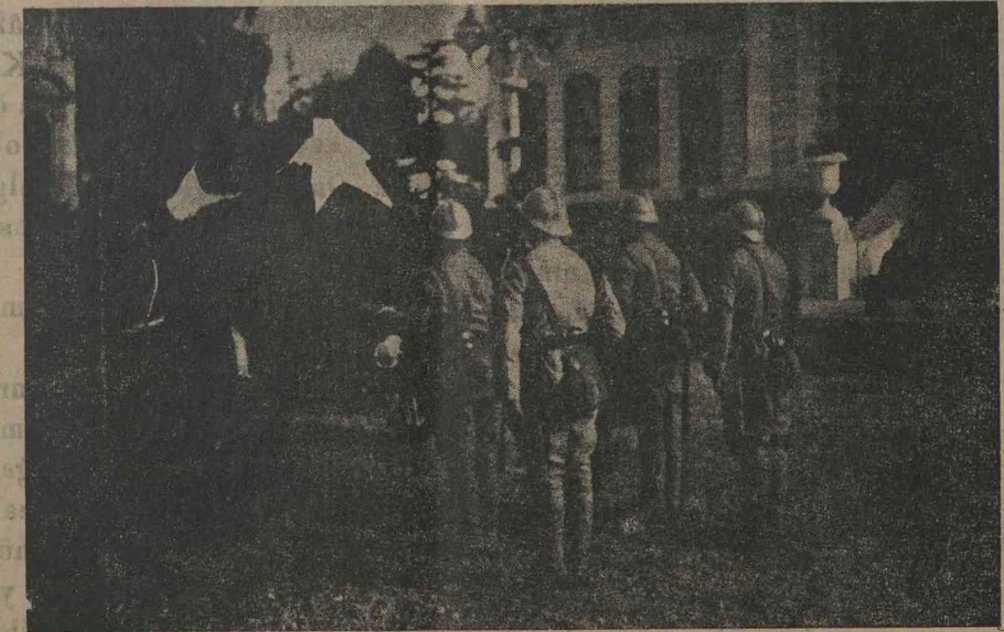
Ebedî Şefin, ruhunda yaşıyan maneviyetiyle ebed müddet saadet içinde sen sağol büyük millet!..

Atamıza Tavaf

Büyük Ölü Dolmabahçe önünde

Atatürkün Cenaze Töreni

Atatürk'ün 18-27 yıl önceki hatıralarından:

Yazan: Ekrem ÇAVULDUR

Çanakkale zaferi gibi anafartalar kahramanının ünü de Kafkas ordusunun bulunduğu şarka geç ulaşmıştı; hemen hemen kendisiyle beraber gelmişti!

Sarı kumış bozgunluğundan sonra Ruslara karşı bu cephede hiçbir zafer kazanılmamıştı! Onlar ise vatanımızı boyuna çiğniyorlardı! Erzurum düşmüş; Bitlisin düşmesi bekleniyordu.

Kuvvei seferiyeler, Irak cephesine alınınca sağ cenah pek yoksul kalmıştı! Kâzım bey müfrezesine karıştırılan 36 ncı fırka bakiyesile van cenup müfrezesi, Kâzım Özalp ile Ali çetin kayanın kumandalarında bulunan vesaiti harbiyeden mahrum bu kuvvetler, Ermenilerle karışık mütefevvik Rus kuvvetlerine karşı Muş ve Bitlisi mudafaya uğraşıyorlardı.

Kışın amansız şiddeti, bu mudafaayı tamamen müşkülleştirmişti! Bu vaziyet karşısında Muş ve Bitlisin düşmesi mukadderdi. Netekim Anafartalar kahramanının başına geçtiği kuvvet, 16 ncı kol ordu, yetişmeden evvel Bitlis ve Muş düşman eline geçmişti!..

O sıralarda zabıtlar arasında türkiyenin Napolyonu diye anılan Anafartalar kahramanı, Ruslara mühim bir darbe indirmek için istihzaratta bulunuyordu. Avusturya motorlu topları için kulp şin şosa yolunu yapıdırıyordu.

Kolordudan firar ile Ruslara iltica eden bir Rum ezcacı Rus-

lara istihzaratı haber veriyor! Bu suretle Rusların âni ve şedit hücumüne maruz kalan Mustafa Kemâl, muntazam bir ricatle kuvvetlerini geriye çekiyor. Üç gün süren bu ricat esnasında kimse ile konuşmaksızın haritasından başını kaldırmayan bu büyük asker, Rus Erkânı harbiyesinde kat'i mağlubiyet kanaatını uyardıktan sonra (Ricât esnasında hazırladığı) mukabil taarruz plânını, yıldırım suratile tatbika geçerek Rusları ozamına kadar görmedikleri kahkarî bir hezimete uğradıyor.

Bu şanlı zafer sonunda düşmandan birçok top, tüfenk ve esir alındıktan başka Muş ve Bitlis de geriye alınmış oluyordu.

Anafartalarda diğer itilâf devletlerini kaçıran Mustafa Kemâl, tam bir yıl sonra Rusları da önünden kaçırmaya muvaffak olmuştu. Onun savletinden yıldınlık getirmiş olan Ruslar, Kafkas cephesinin bu kısmında bir daha eiddi bir tağruza geçememişlerdi. [1]

Bundan bir kaç ay sonra tabii düşman olan kış, hücumlerini bir biri ardı sıra artırmaya başlamıştı. Yoldan vesaitten mahrum bu cephede o amansız hücumlere mukavemet imkânı yoktu! Yok olduğuna hüküm edilen bu

[1] Bu harpde kolordu erkânı erkânı harbiye heyeti himetinde bulunan mülhak, mülâzimevvel Akif nakletmiştir.

imkânı Mustafa Kemâl buldu.

O çok sevdiği askerlerini ve Türk evlâdını beyhude kırdırmamak için bir rapor tanzim etti bu kıymetli raporunda yörüttüğü müdellel ve dahiyane esbabı mucibe ile askerın kış mıntakası gerisine çekilmesini teklif eyledi.

Mafevkte bu gibi fevkaladeliklerde vücudu lâzımgelen cesaret ve enerji bulunmadığından bu musip teklif, kabul edilemedi; fakat akibet pek feci oldu!

Karlarla mahsur kalan asker açlık yüzünden ağaç köklerini ve ayaklarındaki çarıkları kaynadıp yimek mecburiyetinde kaldı; Kış hüküm sürdüğü müddetçe hiçbir düşman taarruzu ve hiçbir harp olmadığı halde açlık ve soğuk tesirile asker, vebaya tutulmuş gibi kırıldı; bölüklerin mevcudu yirmi yirmi beşere indi! Bu mevcudu, teşkil edenlerde soğuktan kavruan; Kadit haline gelmiş zavallılardı! Uzun müddet istirahatata ve doyurulmaya muhtaç bu biçareler, Harbiye nezaretinin emrile Filistin cephesindeki harp sahasına nakil ediliyordu; kendilerini güç taşıyabilen bu Türk yavru-ları, soğuktan telef olan mekkâ-rilerinin semerlerini, ve erzaklarını teşkil eden kızıl eti kemiği-ne yapışmış öküz budlarını, me-calsiz omuzlarında taşıyarak Di-yabarıbakır sokaklarından geçiyorlardı!..

O kıymetli raporun nazımı, mafevk makamına getirilmiş ol saydı bu facialara meydan verilir midir? Çirkin bir kıskançlık veyahut kocunma, o büyük aske-

rin büyüklüğünü tanıtmak istemedi!..

Mardın dekovil taburunda iken tabur kumandanım bingazili Fahri bey, Mustafa Kemal ile —Tarabulus garp harbinde Fahri paşalığının ilân eden — Enver bey arasındaki münâferetin amil-lerinden birini bize şu suretle anlatmışdı: Derneyi italyanlardan geri almak için bir taarruz plânı hazırlıyan Umum Kumandan Enver Paşa, zabitanı büyük bir çadır altında tophıyarak erkânıharbiyesile birlikte plânını izah etti. Bir itiraz olup olmadığını sordu. Bunun üzerine birkaç zabıt ayağa kalkarak şurası şöyle olsa idi, burası böyle olsaydı daha iyi olurdu zannederiz. Kabilinden mütalâa yürüttüler.

Bunlara cevap vererek noktai nazarında ısrar eden Enver bey, başka bir itiraz olup olmadığını tekrar sordu. Bu sorgusu derin bir sükût ile karşılanmıştı.

Esasen içtimaa geç gelen Mustafa Kemâl, çadırın kapısı yanlarında oturmuştu. Ayağa kalkarak:

— Bu plânla yapılacak taarruz hezimete neticelenir. Diyerek dışarıya çıkmak üzere kapıya yöneldiği sırada Enver bey:

— Sen ne anlarsın çık dışarıya demişti. Çadırdan dışarı çıkmak üzere bulunan Mustafa Kemâl:

— Yarın görürüz, diye uzaklaştı.

Filhakika ertesi gün yapılan taarruz müthiş bir hezimete münecir olmuştur.

Bu vaka üzerine Mustafa Kemâl, Tarabulusgarp harp sahasında zabitan, efrat ve hatta harbe iştirak eden kabail arasında yüksek bir takdir ve derin bir sevgiye mazhar olmuştu..

Mustafa Kemâl, biz Diyarbakırda ikinci ordu kumandanı iken şahsen tanımiştık. Kendisinden bizzat telakki ettiğimiz emirle Diyarbakır merkezinde tayin olduğumuz vazifeyi ifa esnasında kendisinin hayatı hususiye ve resmiyesi hakkında yakından malûmat edinmeğe muvaffak olmuştuk.

Ondaki vakar ve amiriyet, onun hayatı hususiye ve resmiyesindeki fevkaladelik, ordu kumandanlarında değil en güzide hükümdarlarda bile görülemiyen derecede yüksekti.

Onun şehir haricindeki diçele nazır köşkele iç kaledeki kücücük kumandanlık dairesi, sadeliklerine rağmen gözlere kıraların ve İmparatorların saraylarından ve dairelerinden daha muhteşem görünüyordu.

Beceriksiz ellerde uçuruma sürüklenen sevgili milletini selâmete çıkarmak için büyük tasavvurlarla o basit ve vazi binalarda demgüzar olan büyük asker, zabıt arkadaşlarına verdiği bir ziyafette müsafirlerine türk ocaklarının teşkilindeki maksad ve gayeyi soruyur. Ocağa mensub olanlar, (2)

Cephelerde her vatandaşın ziyade Türk yavrularının israf

[2] Bunlar arasında Kırklareli sayı-ları Doktor Fuat da bulunuyordu.

derecesinde kındırıldığını Ocak teşkilâtının bunları vıkaya edemediğini ileri süren Mustafa Kemâl paşa unları iskât ediyor.

Mustafa Kemâl, çok otoriter ve çok nüfuzu nazar sahibi bir kumandandı. cephede bulunduğu zaman karargâhdaki zabıtlar, karargâhında iken cephede bulunan zabitan, başlarında dikiliyor-muş gibi otomatik bir faaliyet gösterirlerdi; onun teftişinden kimse haberdar olamazdı.

Büyük asker, bir yaz gecesi köşkünde Vali, menzil müfettişi Avusturya otomobil kolları zabitanile bunların madamlarına bir ziyafet veriyor. Erkânı harbiyesinin cephedeki kıtaattan aldıkları raporları telhis ederek tanzim ettikleri raporu karargâh nöbetçi yaverinin gece kumandanına götürerek imza ettirmesi, mutad olduğundan istihkâm yaveri Yusuf Ziya (3) o gece geç vakit (saat on ikiden sonra) tanzim edilen raporu imza için köşke götürüyor. Salona girer girmez Mustafa Kemâl;

— Çocuk, her akşam senmi rapor getiriyorsun? Diyor. Ziya, karargâh yaverlerinin sıtmadan muhtarip olarak yatmakta olduğunu anlatarak raporu sunuyor. Sandalyasını arkaya kaykıl-tarak raporu okuyan kumandan, Ziyayı işaretle yanına çağırıp kulağına raporun şurası yanlış; böyle olması lâzımdır, tashih ettirip getir emrini veriyor.

Yaver son süratla dağılmak üzere bulunan erkânı harbiye

[3] İlk devre Mersin sayı-larından o zaman ihtiyet mülâzımı idi.

heyetine yetiştiriyor; Rejise keyfiyeti anlatıyor. Lambalar yakılıyor, raporlar yeniden gözden geçiriliyor. Yanlışlık bulunuyor. Kumandanın söylediği veçhile tashih ediliyor! Erkânı harbiye heyeti bu hale hayret ediyor. Yaverin yeniden sunduğu raporu okuyan büyük asker, böyle olacak diye imzasını koyuyor.

Ertesi günü bir iş zımında menzil müfettişliğine giden yaver Ziyadan menzil müfettişi erkânı harp miralay Ömer Lütfü, keyfiyeti soruyor oda izah ediyor. İzahatı hayretle dinleyen müfettiş, o hal ve vaziyette bu gibi hataları bulmak, her kumandanı nasip olmayacak büyük bir meziyettir. Diyerek takdirdarlığını izhardan kendini alamıyor. Her zaman ve mekânda hiçbir şey o büyük askerin nüfuzu nazarından kurtulamıyordu.

Bundan on sekiz yıl önce Midillide intişar eden (Salpinks) adlı bir Yunan gazetesi, Mustafa Kemâl serseri bir yüzbaşı ola-

rak! tavsif ettikten sonra "serse-riyane hareketlerle bize bütün Anadoluyu istilâ ettirecek .., Mütaleasını yürütüyordu. Sakarya zaferini müteakip aynı gazete, Mustafa Kemâl gibi bir Generalle Türkiye Generalleri arasında değil; bütün dünya generalleri arasında bile tesadüf edilemez demekten çekinmemiştir..

Atatürk, yalnız millî harekât ve onu takip eden yıllarda vücudunda getirdiği büyük inkılâp eserleriyle tanınmış değildir. O yukarıdaki hatıralarda görüldüğü üzere çok yıllar önce büyük meziyetlerini tanıtmış millî bir kahramandır. Büyük Türk Ulusunun atahına büyük dimağile liyakat gösteren Ulu Önderimizin cismi gibi büyük ruhu da medeniyet yollarında bundan böyle de bize önderlik edecek ve melekissiyane gibi bizi koruyacaktır. Bu suretle Türk Ulusu, dünya yerinde durdukça onun büyük ruhuna sevgi ve saygılarını sunmaktan geri durmayacaktır:

ATAMIZIN BÜYÜK ESERİ

Yazan: HÜSAMETTİN İŞİN

ATATÜRKÜN en büyük ve kudretli eseri şüphesizdir ki, CUMHURİYETTİR. Bu bize emanet edilen rejimi yaşatmak ve onu ebediyen payidar etmek küçüğünden büyüğüne kadar her Türkün başlıca ödevidir.

ATATÜRK ÖLÜRMÜ?...

Bu soruyu yalnız biz değil bütün dünyada herkes birbirine soruyor. Aldıkları acı haberle kalpleri sızlıyor, gazleri yaşıyor...

Hakikati bu ki, ATATÜRK ölmüştür. Yalnız ölen Atatürkün kendi değil kandan, kemikten ve etten olan fani cisimidir. Yoksa ATATÜRK yaşıyor O ölmemiş ve ölmeyecektir. Ne yaparsa yapsın ecel Onu bizden alamaz.

Biz ne mutlu insanlarız ki TÜRKÜZ. Bütün dünyanın saydığı ve sevdiği bir kahraman babanın çocuklarıyız. Türklüğün değerini, Türklüğün varlığını, Türklüğün büyüklüğünü bize gösteren O oldu. Böyle bir baba unutulur mu unutulmaz. Boyle bir baba

ölmü elbette ölmez.

Geçmiş tarih yapraklarını karıştırınız. O yapraklar arasında geçen büyük adamların eserlerini tetkik ediniz. Göreceksiniz ki tarihte geçen bu adamların yaptıkları harikalar, yaptıkları inkılaplar ATATÜRKÜN eşsiz eserleri önünde bir hiç kalır.

Bunu biz demiyoruz, bütün dünya ta şarktan garba kadar her dil böyle diyor ve böyle haykırıyor.

ATAM! Müsterih ol. Senin ölürken biz bıraktığın tek mirasın olan CUMHURİYET dünya durdukça, yaşayacak her TÜRKÜN sinesi bu mukaddes eserin önünde aşılmaz ve delinmez birer kale olacaktır.

Müsterih uyu ATAM!.. Milli Şef İsmet İnönünün etrafında bütün bir bütünlükle toplanan bizler, CUMHURİYET adlı yüce eserin bekçileriyiz. O eseri sen yarattın, bizde onu yürüteceğiz. Buna inan! Çünkü kanımızda kanın, kalbimizde mezarın var.

Atamın Huzuru Ulviyetinde..

Konakpınarda Küçük Beyhanın tören-
de okuduğu bir menzumen:

Ey benim büyük Atam!
Ölümün bir yük Atam;
Böyümüz bükük Atam;
Kalbimiz sönük Atam!

Sen bizi kandır Atam,
Bizi inandır Atam,
Sen ölmedin Değil mi?
Acın yamandır Atam!

Sen dünyada güneştin;
Aya, göklere eştin;
Yıldırımlarla birleştin,
Ulviyete yerleştin!.

Sen bizi yaktın Atam;
Bizi bırattın Atam;
Aramızdan çıkmadın,
Kalplere aktın Atam!

Senin büyük adını
Anıyor şimdi cihan,
Naşının huzunda
Diz çöküyorlar inan!

Senin şülen yanacak,
Nurlandıracak bizi;
O şüledir yakacak
Yarın düşmanımızı

İçimizdesin Atam,
Sensin Cihanda kalan;
Kim derse öldü seni,
En büyük düşman inan!
Atam, vallâhi yalan!...

21-11-928 Konakpınar
İ. Hakkı AKAY

(Atatürk)

Ey milletin babası, aç gözlerin bir bak.
Bağrını deşiyor ah, acınla ağlıyarak
Evlâtların arkandan, göksünü dağlıyarak
Sanki isyanlar bu gün, yalvarıyor tanrıya
Ah senin ölümünü, işidince bu başlar
Dökülür zehirlenen, gözlerimizden yaşlar
Her köşede ağlıyor, öksüz kalan kardaşlar
Sanki isyanlar bu gün, yalvarıyor tanrıya
Sen bizim güneşimiz nurumuz kalbimizdin
Her günde yaşayan, biricik sevgimizdin
Ölümün acısıyla güzel sineni ezdin
Gözlerimiz yaşlıdır yalvarırız tanrıya
Bir zaman daha olsun bağışlamadı allah
Sabırsızca beklermiş özlemiş allah
Bil kardeşim cennettir onun yeri inşaallh
Gözlerimiz yaşlıdır yalvarırız tanrıya
Seni nasıl gömeriz insafsızca toprağa
Elimiz varır mı hiç o makberi kazmağa
Andımız var adını kalbimize yazmağa
Öksüz bıraktın bizi yalvarırız allaha
Ulu ölü ölmedin kalblerde yaşıyorsun
Bir âlemden âleme uyumuş aşıyorsun
Bu ulusun göğsünde durmadadan taşıyorsun
Öksüz bıraktın bizi yalvarırız tanrıya
Senin mezarın ancak bir melek kucağıdır
Sana istirahatgâh bir cennet bucağıdır.
Atatürk adı Türkün bil sönmez ocağı
Öksüz bıraktın bizi yalvarırız tanrıya
Neye baksam ağlıyor boyunları bükülmüş
Gönülleri bellidir acı bir deri dökülmüş
Gözlerine bu hain kara ölüm dikilmiş
Öksüz bıraktın bizi yalvarırız tanrıya
Ey en büyük atamız biz doymamıştık sana
Ulus seni severdi ata taparcasına
Şimdi bir daha dönüp şu âleme baksana
Öksüz bıraktın bizi yalvarırız tanrıya
Bütün tabiat bile ağlıyor birden bu gün
Kuşlar bile matemli ötmiyorlar bu gün
Nağşına sarılmışta ağlıyor bayrak bu gün
Kül olmuş bütün varlık yalvarıyor tanrıya
Mustafa GENNÇ

Ant İçme Günü

Melâhat DOKSAT

(Alkımdan)

Atatürk Evlâtları;
Varlığınızın timsali olan Sev-
gili Atamız artık ebediyen gözle-
rini hayata kapadı. Aramızdan
kaybolan bu mukaddes varlığın

Melâhat Doksat

acısıyla hepimiz içten hıçkırıyor-
ruz. Gözlerimiz artık Onun kızıl
saçlı başını keskin iradeli bakış-
larını göremiyeceğimiz için ağlı-
yor.

Ne yazık ki artık işitemiyeceği-
miz O vakur ve madeni ses ümit
veren duygularını bize haykır-
mıyacak.

Atatürk, bir millet ölümünden
kurtardı. Fakat biz Onun kurta-
ramadık. Onu kaybetmekten do-
ğan acıyı anlatacak hiç bir ifa-
de bulamıyoruz.

Biz gençler, dünyaya gözümü-
zü açık, Onun Altın saçlı başını
gördük, kalplerimize emniyet,
Onun mavi gözlerinden fışkıran
kuvvet ve irade ile doldu.

Onun mukaddes eli gideceği-
miz yolu bize işaret etti ve gü-
vençe ölümden kurtardığı bir
milletin istiklalini bize emanet
etti.

Atam Seni aramızdan çekip
alan ölüme lanet olsun. Ölüm ke-
limesi senden ne kadar uzak.

Ey! Kara toprak; seni kurtar-
mak için her zerrene seve seve
kanını akıtan aziz şehitlere bu
müjdeyi haykır, aralarına dünya-
nın en büyük adamı geliyor.

Onu hürmetle karşılasınlar...

Ona kavuşacak olan şehit ruh-
müsterih. Fakat Türk milleti ve

Söylevinin ortasında hıçkırık hıçkırık
ağlayan Küçük Mektepli
bütün insanlık büyük evlâdını
kaybettiği için ağlıyor.

Atamız öldü, öksüz kaldık.

Ey mukaddes toprak; sana ne
mutlu ki bir milletin doymadığı
Atasını bağrında saklıyorsun. Se-

ni düşmandan kıştıran bir kahraman yine senin koynunda son uykusunu rahat rahat uyuyacak. Bu gün yalnız Türk milleti istikbalinin meşalesini elinde tutan bir Ş-fini kaybetmedi aynı zamanda bütün dünya, bütün beşeriyet en büyük dahisini kaybetti. Kederimiz dünyanın kederi, yarattığı esere hayran olan insanlık Onu kaybetmekle pek çok muzdarip. Fakt tabiat ancak Onun maddi varlığını aramızdan alabildi. Yarattığı eser, Türk milleti ve Türk gençliği; ehediyen yaşıyacaktır. Ey kıymetli Türk gençliği Atamız ölmemiştir, O ebedidir. Türk gençliği hiç bir zaman Atasız kalmaz, O eserlerinin en güzeli olan Türk gençliği içinde fikir ve irade halinde yaşıyor ve yaşıyacaktır.

Arkadaşlar 1881 yılında Selânikte bir güneş doğdu, bu güneş 1938 yılının son baharında sönmez ışıklarını Türk gençliğine dağıtarak yavaş yavaş ebedi-ufkunda kayboldu.

Bu gün Atamızdan aldığımız bu güneş ışıklarını birleştirerek ehediyen parlatacağız, Onun izinden yürüyeceğiz. Emanet ettiği hürriyeti ve vatani korumak, icabında bu yolda canımızı vermek en büyük ideelimiz olacaktır.

Atatürkten ayrılmanın büyük acısı yüreklerimizi yakıyor. Acımız çok vakur ve büyüktür.

Lâkin bir millet maddi ve manevi ölümden kurtaran baştan başa canlı bir tarih yapan yoktan 15 yılda 18 milyon Türk yaratan Büyük adam hiç ölmü?

Ey ebedi Atam; Aziz ruhun müsterih olsun.

Emekli bir öğretmenin candan teessürü ve temennisi

Büyük Şefin aramızdan ehediyen ayrılması en küçüğümüzden en büyüğümüze kadar hepimizi tarifi imkânsız bir teessürün içine gömmüş bulunuyor. Aşağıdaki yazıyı memleket maarifine, bir çok güzide ve munevver kadınlar yetiştirerek, büyük hizmetler etmiş olan çok kıymetli emektar bir bayan öğretmenin mektubundan çıkardık.

« Büyük Şefimiz, Atamız en büyüğümüzün ehediyen aramızdan ayrıldığını görmekle duyduğumuz elem ve ıztırab kelimelerle ifade edilmeyecek kabar büyük ve derindir.

O bizim Atamız, koruyucumuz, kurtarıcımız, hayatımız, en büyük güvencimizdi, Onu kaybetmekle öksüz, kimsesiz kaldık.

Kemâl Atatürk öldü. Fakat Kemalizm yaşayacak. Türk Milleti sen sağ ol. Sağ olda Atamızın bize bırakmış olduğu en büyük eseri olan sevgili Cumhuriyeti yaşat

Gaziantep lise pansiyonunda emekli öğretmen

H. HAYMANA

İşaret ettiğin hedefe varmak gayemiz çizdiğin yoldan yürümek emelimiz, emanet ettiğin Cumhuriyeti ilelebet muhafaza ve müdafaa etmek andımızdır. Muhtaç olduğumuz kudret damarlarımızdaki asil kanda mevcuttur.

Nedim Göknilin Söylevi

Ağlıyoruz. Dudaklarımızdan en derin elemelerle titreyen yeşiller taşıyor. Gözlerimizden akan yaş varlığımızın en kıymetli bir parçasını taşıyor. Ve hançerimizde keşetlenen ıztırapla kana kana ağlıyoruz.

Ak saçlarıyla binlerle şehit veren analar ağlıyor. İstirabın ve ölümün manasını bile anlamayan minicik yavrular ağlıyor. Yıllarca süren harplerin yeise gömmiye muktedir olmadığı Mehmetçik ağlıyor. Ve orta Asya boz kırlarından tutunda Tuna boylarına kadar yayılan ecdadımızın kutsal ruhları ağlıyor... Ağlıyor... Ağlıyor. Ağlayıyoruz...

Bir cihan gömüyoruz, yaratılan varlıkların en azizini en değerlisini, en şanlısını gömüyoruz.

Ey! Irkımın kanlarıyla yıkanmış toprak, bu kadar büyük bir

kâinatı ihata edebilecek kadar kudretlimisin? bu sonsuz teessürden çatlayıp parça parça ol ve ehediyetin kucağhyamadığı bu büyük ölüyü bize iade et. Ona sevgimizin ihtimamından bir kefen, muhayyelemizin en içli bir heyecanla ulaştığı yüksekliklerden bir mezar yapalım.

Ey! hissiz toprak; Nankör ve soğuk kucağ neden çatlatıp yarılmayacaksın! Ey Türk ulusu; ne mutlu sanaki dünyadaki en büyük ıztırabı, en derin acıyı duyduğun ıztırapların da yarattığın hrrikulâdelikler kadar büyük oldu...

Yıllarca süren harplerin ve müsibetlerin bükemediği asil başlar bu büyük zıyağ ile omuzlara düştü. Tarih bu büyük yesi sayfalarına sığdıramıyacaktır. Türk ilk defa baş eğiyor ve ilk defa ihtilaçlarla sarsıla sarsıla

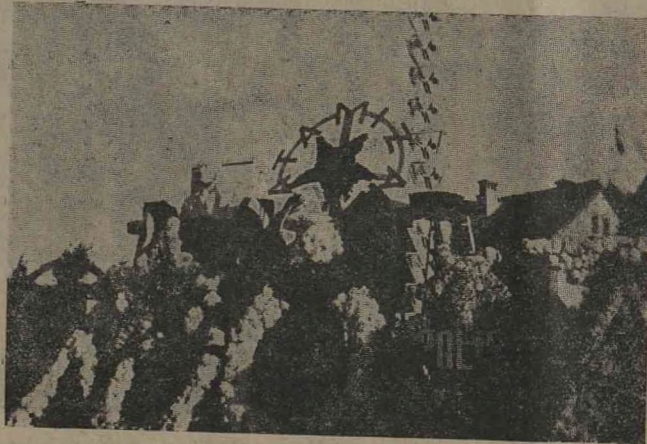
ağlıyor. Eğer göz yaşlarımızın maddi tesirleri manevi tesirleri kadar kudretli olsaydı yüzlerimizde bu günden kalma çizikler taşıyacaktı.

Ölüm ne kadar zalim olsada ey büyük kartalların oğlu zafer-

lerin senbolü sana nasıl kıydı? Ölümüne inanamıyoruz bizimle her an yaşıyor gibisin.. Kurtarıldığın toprakların bir gün seni nankör bir tahallükle içine alacağını kim tasavvur edebilirdi?

Kardeşlerim, ebediyet şimdiye kadar sınırları içine bu kadar parlak bir ideal bu kadar aziz bir vücut almamıştır.

Ey! Büyük ölü sana milletinin göz yaşlarından bir mersiye bıraktığın sarsılmaz idealden koskoca bir âbide yapacağız. Göklerden kopan ebediyet sana bir mabet ve bizlere yıldızlar kadar parlak ülkelerle kaplı bir sema olacaktır. Ebediyetinin sönmeyen ideallerinin kanaatlerinde gençlik şan ve şereflerle dolu saikalara uluşacaktır. Geçtiğimiz her yerde, yarattığımız her eserde senin ebedi ruhunun hatırası ürpere-

cektir. Sen öldün, fakat bıraktığın gençlik bütün kudretiyle yaşıyor, sanalâyük olduğumuzu ispat edeceği...

Uzak diyarlardan kopup gelen rüzgârlar sana Türk diyarlarının

göz yaşı olmuş matemlerinişebnemler halinde getirsin ve şafak en parlak bir yüzle ideallerinin gençlikte yarattığı layemut senbolü olsun...

Kardeşlerim hiç bir kelime onun bu acıklı gaybuetini Türk milletinin dudaklarında ifade edemez.. Onu bırakalım, ebediyetin kucağında sevgimize sarılı sükün

Atatürk Anıtına konulan çelenkler

ve huzur içinde uyusun. Bu kadar göz yaşı belki Onun büyük ruhunu muaüzep edecektir. O, arkasında göz yaşı ve bir matem bırakmak için değil, en sevdiği millete yeni bir hız yeni bir ideal vermek için sabııı.

ATATÜRK belki ölmüştür, fakat Onuna maneviyeti, Onun

gösterdiği nurlu yol bütün parlaklığı ile yaşıyor ve bizi bekliyor.

Son sınıf talebelerinden
Nedim GÖKNİL

Büyük Ölü Top arabasına konarken

Büyük Ölü'nün Cenaze töreninden

Büyük Ölü Yavuza Konuyor

Atatürk'ün cenaze merasimi

Ağın 21 ci pazartesi günü Cumhuriyet alanında yapılan hazin toplantıdan bir görünüş

Ebedî Şefin çelenkler arasında yükselen alandaki büstü

Aynı acı ve aynı sonsuz hıçkırıklar

Atalarına Göz Yaşı Döken talebelerimiz

Aynı elemli toplantıdan diğer bir görünüş

Evimizin Neşrettiği

KİTAPLAR

- 1) — Halkevimizin sekiz aylık çalışması
- 2) — Köy kitabı
- 3) — Öz Tükçe adlar.
- 4) — Çepniler,
- 5) — Halk inanmaları,
- 6) — Özel görenek ve inanmalar,
- 7) — Atalar Sözü
- 8) — Bağcılık,
- 9) — Verem,
- 10) — Yusuf Fakih,
- 11) — Yurdum için,
- 12) — Balıkesir Coğrafyası,
- 13) — Konferanslar
- 14) — 17,18 inci asırlarda Balıkesir şehir hayatı,
- 16) — Köylü Ormandan nasıl faydalanır,
- 17) — 19 Mayıs,
- 18 — Yağcılar ve Savaş-tepe mânileri.
- 19 — Öz Ses ve Zevk kaynaklarımız.
- 20) — Balıkesir ve civarında Yürük ve Türkmenler
- 22) — Türkiyede Su ve Ağaç meselesi
- 23) — Uygurlar ve Uygur Medeniyeti

ÇIKMAKTA OLANLAR

- 15) — Vesikalar

Sayısı 15 kuruştur

İl Basımevi — Balıkesir